Нормы беларускай літаратурнай мовы: тэставыя заданні

Ірына Уладзіміраўна Цімохава,
настаўнік беларускай мовы і літаратуры
вышэйшай кваліфікацыйнай катэгорыі
гімназіі г. Быхава

Дадзены трэнажор складаецца з 20 заданняў у выглядзе тэстаў, якія прызначаны для адпрацоўкі ўменняў і навыкаў па тэме “Нормы беларускай літаратурнай мовы”. Матэрыял можна выкарыстоўваць на ўроках беларускай мовы, факультатыўных занятках, а таксама для падрыхтоўкі да цэнтралізаванага экзамену (цэнтралізаванага тэсціравання).

1. Адзначце словазлучэнні, якія адпавядаюць нормам беларускай літаратурнай мовы:
   1. два вялікія магазіна
   2. экскурсіі па нядзелях
   3. цямней хмары
   4. клапаціцца аб слабых
   5. адправіць на адрас

2. Адзначце словазлучэнні, якія адпавядаюць нормам беларускай літаратурнай мовы:
   1. насміхацца над няўмекам
   2. чорная сабака
   3. хварэць на ангіну
   4. падобная да маці
   5. за сто крокаў ад прыпынка

3. Адзначце словазлучэнні, якія не адпавядаюць нормам беларускай літаратурнай мовы:
   1. дзве пятых ураджаю
   2. расфасаваць па пакетах
   3. паслаць за бацькам
   4. дараваць сябру
   5. зроблена па ўзору

4. Адзначце словазлучэнні, якія адпавядаюць нормам беларускай літаратурнай мовы:

1. сухія голлі
2. шчодры на пахвалу
3. схадзілі за кавай
4. малады ўрач Кавалёва
5. забыцца на абяцанне

5. Адзначце словазлучэнні, якія не адпавядаюць нормам беларускай літаратурнай мовы:

1. збірацца ў лес
2. заляцацца к суседкі
3. плысці па марам
4. тры дня
5. разважаць пра будучыню

6. Адзначце словазлучэнні, правільна перакладзеныя на беларускую мову:

1. подплыть к озеру – падплысці да возера
2. они дружнее нас – яны дружней нас
3. женился на Марине – ажаніўся на Марыне
4. удивляться погоде – дзівіцца надвор’ю
5. определить по вкусу – вызначаць на смак

7. Адзначце словазлучэнні, правільна перакладзеныя на беларускую мову:

1. гуляць по улицам – гуляць па вуліцам
2. извините меня – выбачайце мне
3. приехать через год – прыехаць цераз год
4. сходить за черникой – схадзіць у чарніцы
5. скучать по причине – сумаваць з прычыны

8. Адзначце словазлучэнні, няправільна перакладзеныя на беларускую мову:

1. зайти за молоком – зайсці за малаком
2. дорожная пыль – дарожная пыль
3. топить печь – тапіць печ
4. выше отца – вышэй за бацьку
5. горячие угли – гарачае вуголле

9. Адзначце словазлучэнні, правільна перакладзеныя на беларускую мову:

1. сваренная крупа – звараная крупа
2. четыре новых тетради – чатыры новых сшыткі
3. сбегать за яблоками – збегаць па яблыкі
4. оба брата – абодва браты
5. дом в пять этажей –дом у пяць паверхаў

10. Адзначце словазлучэнні, правільна перакладзеныя на беларускую мову:

1. ходить по полям – хадзіць па палях
2. благодарить учителя – дзякаваць настаўніка
3. забота о здоровье – клопат пра здароўе
4. говорить о событиях – гаварыць аб падзеях
5. дальше всех – далей за ўсіх

11. Адзначце словазлучэнні, якія адпавядаюць нормам беларускай літаратурнай мовы:

1. трое жанчын
2. спелыя суніцы
3. загадчыца склада
4. звярнуцца на адрас
5. сумаваць аб сястры

12. Адзначце словазлучэнні, якія не адпавядаюць нормам беларускай літаратурнай мовы:

1. уваход па білетам
2. ведала пра гэта
3. смяяцца з сябра
4. дзве пятыя плошчы
5. падсохлыя насенні

13. Адзначце словазлучэнні, якія не адпавядаюць нормам беларускай літаратурнай мовы:

1. матэматычны дроб
2. паехаць за сенам
3. ажаніцца на суседцы
4. малады інжынер Валянціна Шпак
5. даглядаць дзядулю

14 Адзначце словазлучэнні, якія адпавядаюць нормам беларускай літаратурнай мовы:

1. начны цень
2. сустракацца па панядзелкам
3. стаяць у стала
4. бачыць на свае вочы
5. абодва студэнты

15. Адзначце словазлучэнні, якія адпавядаюць нормам беларускай літаратурнай мовы:

1. тры веласіпеды
2. дзівіцца з унука
3. раскласці па палічкам
4. саладзей мёду
5. паслаць па дапамогу

16. Адзначце сказы, у якіх ёсць спалучэнні, што не адпавядаюць нормам беларускай літаратурнай мовы:

1. Бабуля, пойдзем заўтра ў маліны?
2. З-за цябе мы спазніліся сёння ў тэатр.
3. У нашым садзе выраслі тры вялікіх грушы і дзве яблыні.
4. Трое студэнтаў накіраваны на аўтамабільны завод.
5. Валін брат працуе загадчыкам над клубам у нашай вёсцы..

17. Адзначце сказы, у якіх спалучэнні адпавядаюць нормам беларускай літаратурнай мовы:

1. Я не хацеў вас пакрыўдзіць, выбачайце мне.
2. Цэлыя тры гады мы не бачыліся з сяброўкай.
3. Гэтай зімой бабуля моцна хварэла грыпам і доўга ляжала ў бальніцы.
4. У хату ўвайшлі чатыры незнаёмыя чалавекі.
5. Матуля папрасіла Міхася збегаць у краму за малаком.

18. Адзначце сказы, у якіх ёсць спалучэнні, што не адпавядаюць нормам беларускай літаратурнай мовы:

1. Маці адправіла дачку па бацьку, які сек дровы на двары.
2. Міколка не паспеў падрыхтавацца к заняткам.
3. Больш дзесяці год Андрэй займаецца спортам.
4. Гады праз два Алесь ажаніўся з аднакурсніцай Машай.
5. Аўтобус прыходзіў тры разы ў тыдзень.

19. Адзначце сказы, у якіх спалучэнні адпавядаюць нормам беларускай літаратурнай мовы:

1. Над крутым берагам Нёмана стаяць тры высокія дубы.

2. Сын ва ўсім быў падобны да бацькі.

3. Марыся нікому не паскардзілася: не хацела, каб над ёю смяяліся людзі ў вёсцы.

4. Малады аграном Андрэева Святлана да працы адносілася адказна.

5. Гэтае смачнае яблыка, што дала мне бабуля, так і хацелася адразу з’есці.

20. Адзначце сказы, у якіх ёсць спалучэнні, якія не адпавядаюць нормам беларускай літаратурнай мовы:

1. Стаіўшыся ў сваім пакойчыку, Максім стаяў ля акна і дзівіўся з надвор’я.

2. Дзве пятыя соткі бабулінага гарода былі засаджаны буракамі.

3. Вясёлая і ўзбуджаная Ганна хадзіла па пакоям кватэры і расказвала пра сустрэчу з аднакласнікамі.

4. Жоўтае лісце засцілала зямлю, утвараючы рознакаляровы дыван.

5. Алеся паспешліва падзякавала сяброўку, развіталася з усімі і выскачыла з клуба.

АДКАЗЫ

1. 2,5
2. 3,4,5
3. 1,3,5
4. 2,4,5
5. 2,3,4
6. 1,5
7. 2,4,5
8. 1,2,3
9. 3,4
10. 1,3,5
11. 2,3,4
12. 1,5
13. 2,3
14. 1,4,5
15. 1,2,5
16. 2,3,5
17. 1,4

ИЗДАТЕЛЬСКИЙ ДОМ
ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ПРЕССА

18. 2,3,5
19. 1,2,4
20. 3,5

Літаратура

Инструктивно-методическое письмо Министерства образования Республики Беларусь «Об организации в 2025/2026 учебном году образовательного процесса при изучении учебных предметов и проведении факультативных занятий при реализации образовательных программ общего среднего образования». Дадатак 2. Асаблівасці арганізацыі адукацыйнага працэсу пры вывучэнні вучэбных прадметаў «Беларуская мова» і «Беларуская літаратура».

NG PRESS ИЗДАТЕЛЬСКИЙ ДОМ ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ПРЕССА